

Урысые Федерацием и Президент и Указ

Урысые Федерацием икъера-
лыгъо наградэхэр афэгъэ-
шьошэгъэнхэм ехыллагъ

Унагъом игъэптигээр кіэлэцыкы-
хэм япунреки гъэхъягъэу ялхэм
апае орденэу «Родительская слава»
зыфиорэр афэгъэшьошэгъэнэу
Шэуджэн Фатимэ Исмахыилэ ып-
хум, Адыгэ Республиктэ
Шэуджэн Аслылан Инвер ыкъом,
Адыгэ Республиктэ

Урысые Федерацием
и Президентэу
Владимир ПУТИН

Москва, Кремль
шынхъялум и 17, 2017-рэ ильэс
N 373

Депутатхэм апай

Адыгэ Республиктэ и Къэралыгъо
Совет — Хасэм ияпшыкнутфэнэрэ
зэхэсигыг 2017-рэ ильэсм Юныгъом
и 10-м зэхажэ.

Адыгэ Республиктэ и Къэралыгъо
Совет — Хасэм идепутатхэм Адыгэ
Республиктэ и Лышьхъэ зэрэхадзы-
щтым иофыгъо зэхэсигыг зышатегу-
шыгъэтхэм ахагъехъагъ.

Сыхъатыр 11.00-м Жуковскэм ыцэ-
кэ щит урамын тет унэу N 22-м
зэхэсигыг хэлжээ. Залышхуу
хэтэй ыофшэнэир щаублэшт.

Адыгэ Республиктэ и Къэралыгъо
Совет — Хасэм
и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ

Урысыем инеуущырэ мафэ лъызыгъэкотэштхэр

Урысые зэлхүхгээ урокэу «Проект-
Ория» зыфилоу къалэу Ярославль
щызэхашагъэм республиктэ икэлэдэжэ-
кю мин 1,7-м ехуу (9 — 11-рэ
классхэр) хэлэжьагъ. Онлайн шыкылэм
тетэу къогъэ юфхабзэр къагъэль-
гыуагъ интернет-порталэу «Проект-
Ория» зыфиорэмэ социальнэ сеть-
хэмрэ. Зэхэшаклохэм къызэралуагъэмкэ,
къэгъэльгэйон занкылэм къэлэдэжэкю
миллионым ехуу епльыгъ, видеозэл-
хүнгээс иамалхэр къызфагъэфедэ-
хээз къэлэ 24-мэ ялыхлохэр зэлхүхгээ
урокым хэлэжьагъэх. Ахэм ахэтигъ
Мыекъуали. Республиктэ естествен-
хысип еджалэм къызэрэгъуогъоигъэхэ
нэбгырэ 30-м информационнэ техно-
логиехэр зэргэшгэш.

Юфхабзэр зэришгээ тикъэралыгъо
щызэльшэрэ ордэйлоу, композиторэу
Дмитрий Маликовым. Ащ пэублэм
къызэрэшчихгээшгэйнэмкэ, Урысыем
иньжыкыгъэхэр зэзэпхыре зэлхүхгээ
урокыр ятфэнэрэу къалэу Ярославль
щызэхашэ ыкки мыш хэлжэхэрэм
яячагъээ ильэс къэс нахьыбэ мэхъу.
Къэлэдэжаклохэм яшыгъэнгээ гъогу зэ-
рапхыщ сэнхэхьатыр къыхахынны, аш-
кэ ахэм ыпэйгэу афхуугъяанын, сэ-
наушыгъэ зыхэлхэх къыхагъэнгэ-
хэн ар фэорышэ, амалышуухэр къетых.

Къэлэдэжаклохэр лекцихэм ядэүгъэх,
къэралыгъом ит компанион инхэм япа-
шхэм ямастер-классхэм ахэлэжьагъэх.
Интернетым иамалхэр къызфагъэфед-
хээз ныбжыкыгъэм улчэхэр атынхэ
ыкки ахэм яджеупхэр агьотынхэ алъэ-
гыгъ. Гүшүйн пае, зэлхүхгээ яхьзэ-
хэль обществвэу «РЖД-м» и Прези-
дентэу Олег Белозеровыр транспорт
зэлхүхгээ хэхъоныгъэхэр ышын-
хэмкэ амалэу ышынхэм къатегущыгъа.

Сурэтийр А. Гусевым тырихыгъ.

Урысыер дунаимкэ анах къэралыгъо-
шхуу щит. Москва уикынышь, сыхы-
тишкэ Владивосток унэснын шэхэу
тыктызыэрэфэкён тльэкыщтыр аш
къыуагъ. Къэралыгъо корпорациеу «Рос-
космос» зыфиорэм илётчик-космонавт-
хэу Сергей Рязанскэмэ Федор Юр-
чихиниэрэ ямафэ орбитэм зэрэшькло-
рэм, МКС-р чыгум зэришкыгъэм ыкки
станциен ёшызэргэшэхэрэм къатегу-
шыгъа, Къэлэдэжаклохэм апае лек-
цихэр къатыгъа. Джащ фэдэу ком-
панихэу «Ростелеком», «Россети»,
«Росатом», «Алмаз — Антей» зыфио-
хэрэм япащхэр, нэмэгдэхэри зэлхүхгээ
урокым хэлэжьагъэх.

Мы аужырэ ильэсхэм Урысыем хэ-

хоныгъэу ышыгъэхэр къизыгыткыре
видеороликым къээрэгъуогъэхэр еп-
лэлтигъэх. Гээсэнгъэм, медицинэм, на-
укэм, космосым, нэмэгдэх хэлжэхэмкэ
тикъэралыгъо ыпэкэ зэрэлтигъолатгээр,
дунайм тет къэралыгъо анах лъэш-
хэм ясатырэ пытэу зэрэхтэйр аш къы-
релотыкы.

Урысые зэлхүхгээ урокэу «Россия,
устремленная в будущее» зыфиорэм
хэлжэхэрэм шүүфэс гүшүйгэхэмкэ
закынхыгъэзагъ ыкки шиэнгэйнэм и
Мафэкэ Къэлэдэжаклохэм, студэнтхэм,
Къэлэгъаджэхэм къафэгушуагъ Уры-
сые Федерацием и Президентэу Влади-
мир Путиныр.

(Икэух я 2-рэ н. ит).

Адыгэим и Лышьхъэ ипшъэрэлхэр пэлтэ гъэнэфагъэкэ зыгъэцакиэрэм республиктэ ис цыфхэм ялъэу тхылъ пстэуми ышьхъэкэ ынаа атет

Адыгэим и Лышьхъэ ипшъэрэлхэр
пэлтэ гъэнэфагъэкэ зыгъэцакиэрэм
Къумпыл Мурат республиктэ и Пра-
вительствэ и Унэ зэлукэгъо ёшыгъ-
хицэхъагъэм хэлжэхъагъэх. Адыгэ
Республиктэ и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр, Адыгэ
Республиктэ иминистрэхэм я Каби-
нет хэтхэр, хабзэм иреспубликэ къулы-
къухэм ялшхъэтетхэр, Урысые На-
роднэ фронтын илыхлохэр, муниципальнэ
образованиехэм, хэбзэухуумэк ыкки
улзэкун-лтыгълтэн ыофхэмкэ къулыкы-
хэм яшащхэр.

Къумпыл Мурат къызэрэхигъэшгэйн-
кэ, Урысые Федерацием и Президентэу
Владимир Путиным дыригъэ зэлукэгъум

икэлэххэм ялтыгъэу республиктэ
ипашхэм апашихъэ пшьэрэйл гъэнэ-
фагъэхэр къицууагъэх. Нахыбэрэмкэ
ахэр зэлхүгъэхэр «Линие занкылэм» къэ-
ралыгъом ишаа дырьягъэмкэ цыфхэм
зыкызэрэфагъэзэгъэ ыофхэмкэ арь.

«Отраслэхэмкэ министрэхэм пшь-
эрэйл гъэнэфагъэхэр афэсшыгъахэх.
Пшьэрэлхэм атетэу лъэнэхъо пэпчъ
ыоф дэшгэшт. Мыш къыхеубытэх зэкэ
министерствэхэм ыкки ведомствэхэм
ялшхъэтетхэр, муниципальнэ образо-
ваниехэм ыкки къоджэ псэуплэхэм яша-
щхэр. Хэти лъешу ынаа тетэу ыофшэн
лахь ыгъэцэктэн фае. Мыш дэжьын
къэслюйт республиктэ мэкью-мэшымкэ
имиинистрэ пшыныж зэрэттэлхъагъэр.

Нэбгырэ пэпчъ шыпкыагъэ хэлъэу
ышьхъэкэ тирерэубыт: ыоф ышшэшта,
хяуми ымышшэшта. Хэти чэсүхуумэ-
штэп. Министрэ ыкки район пашэ пэпчъ
ышьхъэкэ сеупчышт Адыгэим ёшыгъ-
хэрэм зыгъэгумэкырэ ыофхэмкэ
ятыхуусыхэхэр зэрафагъэцакиэрэм
ельтигъэйшэу», — къыуагъ Къумпыл
Мурат.

Адыгэ Республиктэ и Премьер-ми-
нистрэ ипшъэрэлхэр зыгъэцакиэрэм
Наталья Широковам къызэрэхигъэшгэйнэмкэ,
Урысыем и Президент «Линие занкылэм»
дырьягъэм илхэхэн алэкэхъэгъэ лъэу
тхылхэм яхыгъэ ыофшэнир лъагъэ-
хэр. Прокурор улзэкуным тетэу
къыхагъэшгъэ хэуукъоныгъэхэр игъоу
къафалтэгъуагъэхэм адиштэу дагъэзы-
жых. Инфраструктурэ ыофхэмкэ ыкки

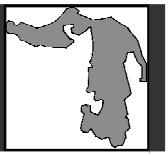
сабыибэ зиэ унагъохэм Мыекъуали
чыгу лаххэр къащыфыхгъэхъыгъэнхэм
ялхыгъэ ыофхэмкэ къэх гъэнэфагъэ-
хэр ёшшэх.

Зэлукэ Къэх илхэхэн цыфхэм ятхы-
асууххэх «Линие занкылэм» икэуххэмкэ
папкэ уцшшом дэлхэм зырьзэу щате-
гүшүгъа. ыофхъоу къаалтыгъэ пэлчкэ
отчет къашыгъ отраслэхэмкэ мини-
стрэхэм ыкки чыгыгъэхэм яшащхэм.

Къумпыл Мурат зэкэ зэлукэ Къэх
хэлжэхэрэм къяджагъ къэхуухшуухэм
къафэкёнхэм пае зедегъэштэнгъэ ахэлтэу
ыоф ашшэнэу. Пшьэрэлхэр афашигъэхэр
пэлтэ гъэнэфагъэу зыгъэцакиэрэм
ягъусэхэм алэкэгъэхъагъэр.

Адыгэ Республиктэ и Лышьхъэ
ипресс-къулыкъу

АДЫГЕИМ ЩЫХЪУРЭ-ЩЫШІЭРЭР

Урысыем инеуущырэ мафэ лъзыгъэкотэштхэр

(Икзух).

Пэублэм анахъэу ынаэ зытыридзажаар гъесэнгъэм исистемэ хэхъонгъэхэр ышынхэмкэ амалэу щыхъэр ары. Къэралыгъом илашэ къызизериуагъэмкэ, юныгъом и 1-м ехъулэв шъолтыр зэфэшхъафхэм къяа ашашыгъэхэд жэлгэлэ 79-мэ ягчъехэр къызизуахыгъях, ильесим ыклем нэс джыри учреждении 170-рэ къызизуахыщ. Ашэрэр зекээзыфэгъэхыгъэр къэлэджааклохэм шенгигъе куухэр зэрагъэгъотынхэр, зыщыпсэухэр къэралыгъор ыпеклэ лъагъекотэн амал ялэнэр ары.

Урысыер къоцхшоу, шъхъеклэфэгъе зыфашишыре къэралыгъо Ѣытынным

тапеклэ щылэгъэ лэужхэм амалэу ялэр зекээрахыллагь, аш ишугаагъекэ джынепэ наукаамки, техникамки, гъесэнгъэмкэ, нэмиклэ лъэныкъохэмкэ гъехъэшхъохэр тилем, — къыуагь Владимир Путинийм зэуухыгъэ урокым хэлажжэхэрэм закынтигъазээ. — Шъопшъэрэль шъхъалэу шъуйлэр зыгорэ къяа къэшшуугушысын закъор арап, тинахъыхъэм агъэпсыгъэр къызфэжъуагъэфэдээ лэгэлгэлэ 170-рэ къызизуахыщ. Ашэрэр зекээзыфэгъэхыгъэр къэлэджааклохэм шенгигъе куухэр зэрагъэгъотынхэр, зыщыпсэухэр къэралыгъор ыпеклэ лъагъекотэн амал ялэнэр ары.

Урысыер къоцхшоу, шъхъеклэфэгъе зыфашишыре къэралыгъо Ѣытынным

Урысыер ыпеклэ лъыкотэним, хэхъонгъэхэр ышынхэм фэлорышшэштхэ проект 12-у къагъэхъазырыгъэхэм ягъэцеклээн мэхъанэу илэм Владимир Путинийм къэлэджааклохэм тегущылагъэх. Аш хэхъэх искуственнэ интеллектым ыкли пилот зэрымыс аппарахэм ягъэпсын, космос чыжъэм изэгъэшлэн, телемедицинэ технологи-хэм ягъэфедэн, нэмиклэхэр.

Ярославль щыкъогъэ форумым сэнаущыгъэ зыхэль къэлэджааклохэм хэлэжъагъэх. Ахэм научнэ-техническэ творчествэм ыкли естественнэ наукахэм альзныкъоклэ зэхажгъэхэ олимпиадхэм, зэнэкъокъухэм теклонгъэхэр къащадахыгъ, патентхэр ялэх. Адыгэир къэгъэлэгъуагъэхэр шъолтыр олимпиадхэм ыкли зэнэкъокъухэм хагъунэнешхо ил.

Фыкыре чыпшэхэр пчагъэхэр къащидэзыхыгъэу, Урысые олимпиадэу «Жуягъо» зыфиорэм техникамки ыкли технологи-хэмкэ мызэу, мытлоу аштиеклээ Максим Шевченкэмрэ стенд моделированиемкэ, судомодельнэ ыкли авиамодельнэ спортымкэ республикэ зэнэкъокъухэм апэрэ ыкли хагъэунэфыкырэ чыпшэхэр къащидэзыхыгъэ Елена Кузьминамэрэ.

Зэуухыгъэ урокым хэлэжъагъэ къэлэджааклохэм УФ-м и Президент зыффагъээн алъэкыгъ, проект 12-у къагъэлэгъуагъэхэм аштихшоу амакъэ зыффагъэхэр, ехъхэм епльыкъеу ялэхэр къыраотыкъыгъэх. Ныжыкъеэхэм ягупшысэхэр, проекту агъэхъазырхэрээр Владимир Путинийм шохъэшлэгъонгъэх, ягхэлэшшуухэр къадэхъунхэу, цыифцэрио хъунхэу къафэлэгъуагъ.

ТХАРКЬОХЬО Адам.

Штатын хэмийтхагъэу юф зышэхэрэм ягчъагъэ къыщыгъэкэгъэн фае

Юфшаплэм иштат хэмийтхагъэу юф зышэхэрэм ягчъагъэ нахь маклэ шыгъэнным фэгъэзэгъэ межведомственнэ комиссием изичээзын зэхэсигъо мы мафэхэм Правительствэм и Унэ Ѣыкъуагъ. Ар зэрищаа Премьер-министрэм иштээрэльхэр зыгъэцэклээрэ Наталья Широковам.

Юфшаплэм иштат хэмийтхагъэу юф зышэхэрэм ягчъагъэ нахь маклэ шыгъэнным фэгъэзэгъэ межведомственнэ комиссием изичээзын зэхэсигъо мы мафэхэм Правительствэм и Унэ Ѣыкъуагъ. Ар зэрищаа Премьер-министрэм иштээрэльхэр зыгъэцэклээрэ Наталья Широковам.

Иофшаплэм иштат хэмийтхагъэу юф зышэхэрэм ягчъагъэ нахь маклэ шыгъэнным фэгъэзэгъэ межведомственнэ комиссием изичээзын зэхэсигъо мы мафэхэм Правительствэм и Унэ Ѣыкъуагъ. Ар зэрищаа Премьер-министрэм иштээрэльхэр зыгъэцэклээрэ Наталья Широковам.

Юфшаплэм иштат хэмийтхагъэу юф зышэхэрэм ягчъагъэ нахь маклэ шыгъэнным фэгъэзэгъэ межведомственнэ комиссием изичээзын зэхэсигъо мы мафэхэм Правительствэм и Унэ Ѣыкъуагъ. Ар зэрищаа Премьер-министрэм иштээрэльхэр зыгъэцэклээрэ Наталья Широковам.

Юфшаплэм иштат хэмийтхагъэу юф зышэхэрэм ягчъагъэ нахь маклэ шыгъэнным фэгъэзэгъэ межведомственнэ комиссием изичээзын зэхэсигъо мы мафэхэм Правительствэм и Унэ Ѣыкъуагъ. Ар зэрищаа Премьер-министрэм иштээрэльхэр зыгъэцэклээрэ Наталья Широковам.

Фагъэуцужыгъигь. Джаш фэдээ анаэ зытырагъэтиштхэм аштишмыц фэдээ шыкълээр зэрэмитэрезыр цыфхэм агурыгъэгъэныр, гумэкыгъохэу къыкъелтыкъонхэ ылъэкъищтхэр ахэм алъыгъээсигъянхэр.

Г. Цыганковам къызизериуагъэмкэ, 2017-рэ ильесим тэлъытагъэу аныбжыкъе юф зышэлэн зылъэкъищтхэр, ау мынэхээр ягчъагъэ нахь маклэ шыгъэнным иамалхэр итээхэгъэнхэ зэхэгъэнхэ зэрэфаар зэхэсигъом къыщыхъягъэшыгъигь. Юфшаплэм чыплэ языгъэгъотыхэрэм улъякунхэр ашашынхэр иштээрэльхэр зыгъэцэклээрэ Наталья Широковам.

Юфшаплэм иштат хэмийтхагъэу юф зышэхэрэм ягчъагъэ нахь маклэ шыгъэнным фэгъэзэгъэ межведомственнэ комиссием изичээзын зэхэсигъо мы мафэхэм Правительствэм и Унэ Ѣыкъуагъ. Ар зэрищаа Премьер-министрэм иштээрэльхэр зыгъэцэклээрэ Наталья Широковам.

Мы ильесим 44-кэ нахь маклэ аштишмыц фэдээ шыкълээр зэрэмитэрезыр цыфхэм агурыгъэгъэныр, гумэкыгъохэу къыкъелтыкъонхэ ылъэкъищтхэр ахэм алъыгъээсигъянхэр.

Мы ильесим 61-м фэдээзэгъэ маклэхэр зытагъэуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 56-рэ). Къэгъэлэгъонхэу маклэхэр зытагъэуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 36-рэ) ыкли процент 29-рэ.

Галина Цыганковам иштат хэмийтхагъэу юф зышэхэрэм ягчъагъэ нахь маклэхэр зытагъэуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 56-рэ) аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 36-рэ) ыкли процент 29-рэ.

Галина Цыганковам иштат хэмийтхагъэу юф зышэхэрэм ягчъагъэ нахь маклэхэр зытагъэуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 56-рэ) аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 36-рэ) ыкли процент 29-рэ.

Нэгээхээшэхэр зытагъэуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 56-рэ) аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 36-рэ) ыкли процент 29-рэ.

Мы ильесим 56-рэ аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 56-рэ) аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 36-рэ) ыкли процент 29-рэ.

Мы ильесим 56-рэ аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 56-рэ) аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 36-рэ) ыкли процент 29-рэ.

Мы ильесим 56-рэ аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 56-рэ) аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 36-рэ) ыкли процент 29-рэ.

Мы ильесим 56-рэ аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 56-рэ) аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 36-рэ) ыкли процент 29-рэ.

Нахь юшэх хъугъэ

Гъесэнгъэм ылъяныкъоклэ къэралыгъо фэло-фашшэхэрэхэр элекtronнэ шыкълэм тетэу зэбгъэгъотынхэр нахь Республиком гъесэнгъэмрэ и Министерствэ къело.

Пльэкъищт, уахтэм емылтыгъэу заявление птхын амал ёшы;

— тыйдээ ўшыгъами, гъесэнгъэм фэло-фашшэхэрэхэр зэбгъэгъотынхэр пльэкъищт;

— къэралыгъо, муниципальнэ фэло-фашшэхэр ыкли гъесэнгъэм исистемэ къэбархэу епхыгъэхэр пльэштмэдже нахь юшэх хъугъэ;

— къэбархэу зеклэ зы чыплэм итых;

— чэзыум ухтэйн иштилагъэп;

— ылъялэ зыхэль фэло-фашшэхэр ёшылтийн пльэкъищтых;

— коррупции нэшанэ хэлъын ылъялэтийн пльэкъищтэп;

— заявление птхырэм иуцугъо пэпчье къэбарэу пылтыр къытывретхэ.

Элекtronнэ шыкълэм тетэу къэралыгъо ыкли муниципальнэ фэло-фашшэхэр бъяэфедэнхэм пас gosuslugi.ru зыфиорэр ухъяланыш, унэе кабинет къыщыззэупхын фае. Аш пенсийнэ страховой свидетельствэр, паспортыр, элекtronнэ почтэм иадрес ыкли мобиль

— къэралыгъо уштэйнхэм язэфэхъысихъхэр мыш къехъэх;

— гъесэнгъэм программэхэр, планхэр, егъэджэн курсхэм юфшаплэм программэхэр, предметхэр, дисциплинэхэр, ильесимкэ егъэджэн графикыр ит;

— гъесэнгъэм епхыгъэ юфшаплэм мы шыкълэм лицензие раты, аккредитации ашы;

— къэралыгъо ыкли муниципальнэ фэло-фашшэхэмкэ портал зыкъым шуагъэу пылтыр:

— чэщи мафи порталын ухъялан

— телефонным иномер иптхэнхэ фае.

Ны-тыхэу охтэ лые зимыгъэмкээ электроннэ къэралыгъо фэло-фашшэхэрэхэр элекtronнэ шыкълэм тетэу къэралыгъо ыкли муниципальнэ фэло-фашшэхэрэхэр элекtronнэ шыкълэм тетэу къэралыгъо ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 56-рэ) аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 36-рэ) ыкли процент 29-рэ.

Мы ильесим 56-рэ аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 56-рэ) аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 36-рэ) ыкли процент 29-рэ.

Мы ильесим 56-рэ аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 56-рэ) аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 36-рэ) ыкли процент 29-рэ.

Мы ильесим 56-рэ аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 56-рэ) аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 36-рэ) ыкли процент 29-рэ.

Мы ильесим 56-рэ аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 56-рэ) аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 36-рэ) ыкли процент 29-рэ.

Мы ильесим 56-рэ аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 56-рэ) аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районхэр архы (процент 36-рэ) ыкли процент 29-рэ.

Мы ильесим 56-рэ аулъякъуагъэхэр Кошхэблэ ыкли Тэхъутэмийкье районх

ТХЫЛЫКІХЭР

«Пкыыхъап!, зэпымыужъэр пкыыхъап!...»

Ильэситукъе узэктэбажымэ джырэ фэдэе уахтэм (бэдээгүйн ыкы шышхъяу) Хьот Замрэт илэпертыху икъуджэу агъекощигъэм ехыллагъэр тигъээзэт зэктэлтихъюу къихъагь. «Джыри си Едэпсыкъошо сидэт» ыту цэ фишыгъагь.

Къихъетынры тымыухызэ цыфхэр кытфатххэуурагъэжъэгъагь. Тхыгъэр кызытегушынэрэр цыфыбэм ягуузэу къичеэгъагь, къэмитхагъэри кытфитеуагь, ехъ ыгу или шыпкъэр Замрэт къизеритхыгъэр кытигуагь.

Мы чылпэм тхыгъэм шхъеу фишыгъеми мэхъанешхо ил. Къоджэ бэдэдэу ыаугъэхъяхъэм адэсигъэхе цыфхэм якуаджэхэм ацэ къырапозэ шхъэр ехъ яхыллагъэр фэдэу къебар кытфалуатэштигъ. Джы мы мафхэм а илэпертыху тхыль шыгъяу, а шхъэр дэдэр илэу къидэгъагь.

Хьот Замрэт ителевизионне юфшалгъэхэмкэе тиреспублике щыпсэухэрэн янэуас. Культурэм, искуствэм ялжъаклохэм яхыллагъяу къэтынхэр ачы-

зэхещэх. Краснодар посыгъыпэм ычэгъ хъугъэ къуджэу Едэпсыкъошом ар къыщыхъугъ, 1973-рэ ильэсийн къагъекощихи Адыгэкаалэ яшылакэ иклеркъе щезыгъэжъэжъыгъэхэм ачыгь. Еджаплэр мыш къышиухыгъ, еланэ культурэм и Институтэу Краснодар дэтым щеджагь. Адыгэ телевидением ильэс 24-рэ хъугъэу юф щешэ.

Замрэт мыр иапэрэ тхыль, ау узыгъиши, укмытгыпщэу, тхыльбы бэ къызылэклэгъэм фэдэу ыгъепсын ыльягъыгъ. Шхъэ ытыгъэ фэдэу пэублэм илэм къышиуагь: «Пкыыхъап!, зэпымыужъэр пкыыхъап!...» Цыфыим къыгъашэ къес ицыкъуогъор орэпкыхъап!, орэнэфап!, нахыбэрэ ыгу къэгъыгъеу, нахь зыфигъэжъеу мэхъу, нахь фэзэшы, нахь клахъопсы... Арышь, къизэрергъэжъагъэр зэрэшьыпкъэмкэ авторым деогъаштэ.

Ащ къыкъельэхло тхыльым шхъеу фишыгъагь. Етланэ эпиграфым ухешэ: «Тихъэблэ гупсэу Псырыкъхъабэлэ съкъирэхло, сэгүэ, мары тиун съкъэсэу къысшошызэ, съкъэлтэшь, зэкэ мэклиджы.

Ильэс 43-рэ хъугъэ си Едэпсыкъошо псым ычэгъ зашыгъэр.

Сызымыгъяаэу пкыыхъэпэл лээгу сферхъугъэ Псырыкъхъабэлэ къэлэмвр къисгэгъаштэ».

Сицыхъэ тель джа къагъекощигъэ пэпчь илкъыхъаплэхэм Едэпсыкъошори, Едэпсыкъоцыкъури, Къэзэнкъоежьыри, Къэзэнкъоякъери, Шэбэнэхъабли, Шыхъанчэрьехъабли, нэмикт къуджэу агъекощигъэхэм адэсигъэхэм япкыхъаплэхэмкэ къызыхъуулэ къуджэхэм аддэх, ячыгхэри, яхатэхэри, яшагхэри къашэхъых, пкыыхъаплэ алъэгъу. Ахэр щызымыгъяаэхуу анэгү клахъэ зэптырэм Замрэт шхъхэшыгу къирхыгъ.

Икъуджэ апэ зытгысгъэм, ар къызтектигъэу алъытэрэм къыширигъажы, ажырэу ащ къидэгъижъэрэм ыгу щышээрэм нэсэу гум лыгъэсэу, шхъэр зэлтибутигъэу къытотэн ыльягъыгъ. Етланэ гур зыщэфирэр «Шьоша, сэ зы къебар къышуфэсэлтэн сибу хэлтишь» ылоээ бэрэ укъезыщэхъирэ тхыгъэм

фэмыдэу, апэрэ нэклубъом къышгъэжъагъэу къебар ушъагъэм узэрэхийшэрэр ары. Игъэкъэрэкъе пылтызэ, сюжетыр шлокодыжырэп. Сыдрэ нэклубъом къышгъэжъагъэм, зыгорэм къызэрэклэлтихъорэр къеошэ, посынкэу хъугъэшагъэм ухельласэ.

Тхыльыр инэп, нэклубъуишиэм ехъу ныиэп. Ау аш паеп посынкэу узыкеджэрэр. Бгъэтгылмэ, уахтэу тешэрэр зэптырэхъун къыпшошы. Ау ыпшэклэ къызэрэшьсугаагъэу, сидрэ абзацкэ къебгъэжъэжъыгъэм, зэпымыгъэулахэм фэдэу гупшысэр лъэклутэ.

Къуджэм ыцэ къызыткыгъэмкэ тхыльыр къиргъажэ.

«Зэман чыжъеу лэшлэгъу пчагъэкэ тывэклэбэжъэм, Едэпс ыцэу оркъ горэ щылагь, — къетхы Замрэт. — Къуитту илагь аш: Юсыфрэ Мыхъамодэрэ. Къызэралотжырэмкэ, Бжээдэгъгу шьолтырэм ит къуджэу Кущмызэкъ щыпсэущтыгъэх. Непэ ар къалэу Краснодар зыдэштыр ары.

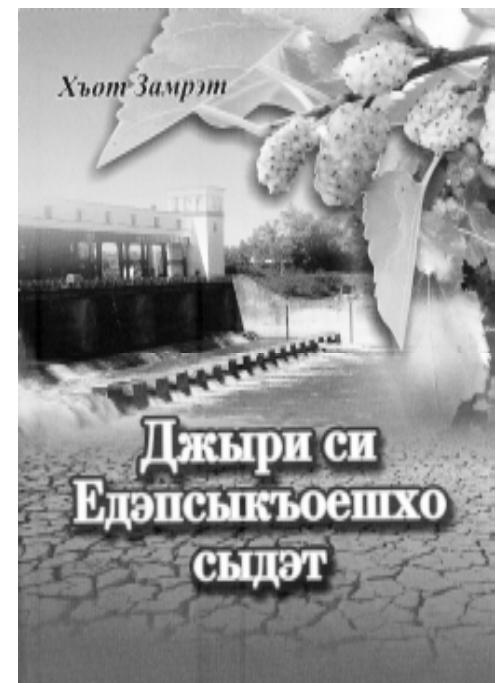
Кавказ заор къызежъэм, къуджэр купышоу кошыжъ зэхъум, Къэбэртэе тлыакэ кложыгъэх ыки зыдэтийсүжыгъэх чылпэмни Кущмызэкъой фусыжъигъ. Мы лъехъаном ар Бэхъсан хэхъе, «Старая крепость» palo. Едэпсыкъо зэшитгүр мыкошкуу Пшызэ иадырабгуу къызэптыркыхи, къышыцуугъагъэх. Едэпсыкъо нахыжъеу Юсыфр унэгүүх гүсэ къыфэхъу. Ахэр Хъэдэгъялэхэр, Натэкъохэр, Хъотхэр, Хъутхэр, Цыкъухэр, Шэуджэнхэр арых. Ахэм апэрэ Едэпсыкъуаэр аткыгъ. Нахыкэу Мыхъамодэ лыкылати, тэтикъуджэу Ятлонэрэ Едэпсыкъуаэр гыгъэпсыгъ...»

Ар чылэм ехъигъэу апэрэ къебары ары. Ащ къыкъельэхло тхыльым иавтор икъуджэ итгысилэ ехъигъэ нэмикт къебархэри мыш къышитгъэх.

Тхыльыр еджешошуу къэзышырэм ашыц къебар пэпчь шхъхафэу шхъэр зэрэфишыгъэр.

Ехъ авторыр зыщапуугъэ унагъом ишысэкэ къоджэ пчагъэмэ къарыкъуагъэр аш къыгъэлэгъон ылъэкъигъ. Сэ сишишыкъе, тхыльым икъеух бэмэ агу ыгъэузыщ ыкы ашымыгъупшэу хэтиштых.

«Псырыкъхъабэлэ цыиф тесыжъэп, хъат-къуртэу къыщанаагъэр яушхъагъоу цыфхэр мафэ къес чылэм къэлх.

Сышнахъыкъеу Рэмээнэ цыкъур кыгъоу, изэкъуабзэу нанэ Псырыкъхъабэлэ тес. Ехъ фэдэу унэгъо зытгүүш къидэнагъэр. Мафэрэ зэлъэкъожых, чэшырэ остыгъе нэфэу хъакъеэшыжъэм къарыцыукирэмкэ зэлъэпльэжых.

Нанэрэ Рэмээнэрэ чылэм къызэрэхтэхэм нахъре юф тимыгъэжъеу тяжэштигъ. Псыр къызырагъэлэдэштыр къызэрэблагъэрэм ехъурэ къебар имыгъэжъеу телевизорым шлюзым ишын къызерахуырэр къыгъэлтагъоштигъ.

Псырыкъхъабэлэ нанэ зэгорэм изакъоу къытетгысхъэгъагь. Джы изакъоу тхъамэфитлурэ къытесыжъи, зэклэмэ аужэу къыткыжъинэу.

Тхачэттырхэр Рэмээнэ цыкъум къыгъохи, тхачэт анакъэм ылъакъохэр нанэ зэрилххи, матэм къыригъэтгысхъэхи, машинакъэм къыпагъэуци къеэжэжыгъэх. Псырыкъхъабэлэ аужэу къырыкъожыхи, Хуажъхэм ялъэмиджкэ къызэптыркыжъхи, жноныгъокэ мазэу, дунаим идхэпшошуу чылэм къыдэкъожыгъэх.

Пшэхъотх мэлэшлур тирихэу къэгъэгъагь.

Хышкор атлупшигъэу телевизорым къеэлтагъошо...»

Псым цыфхэмкэ шуагъэу илэм, ар ымыгъотэу щыэн зэримылэкъыштым даклоу, ар тхъамыкъэшохэм икъекуаплэ хъун зэрилэкъыштым мы чылпэм ушгупшысэ.

СИХЬУ Гошнагъу.

ГЛОНАСС-м къельэгъух

Къалэм игъогухэм атет маршруткхэм цыфхэм алхырэгъогу уасэм къыхагъэхуагъэм, ахэм юф зэршээрэр нахыши ухугъэу къэлэдэхэм къалорэп. Къэлэ администрацием тхыаустыхэ тхыльэу атхыхэрэм зэрартыр нэмикт шыпкъ — пчагъэр ахэм ялошын къышагъакъеу, игъом къеуцуплэхэм къалумыхъэхэу, зыгъэпсэфигъо мэфитуми нахь макъэ зекхэу ары.

Мыекъуапэ имэр обществен нэ транспортим юф зэришээрэм гүнэ лъафынэу иофишилэхэм афигъэптигъагь. Апэрэ улпэклунхэу ашыгъэхэм къызэрагъэлэгъуагъэмкэ, юфшэгъу ухугъэрэ зыукохэрэ водителхэм ашыщхэр къыхагъэшыгъагъхэр, ар къэзигъэшыпкъэжъхэр, ахэм якхэри афатхыгъахэх. Цыфхэм язещэн іэпэдэлэл ашэу ятлонэрэу къызаубытыхкэ административнэ пшэдэгъижъ зэрараагъэхъыщтыр къэлэ администрацием ипресс-кулыкъу къело.

Юфыр къэкынэм пае ыкы

общественнэ транспортим тэрээзэу юф ышэнэм фэшл спутниковэ системэу ГЛОНАСС-р агъефедэшт. Ащ ишыагъакъе къэлэ администрацием инфраструктурэмкэ иотдел чэйт мониторым иэкранишко къалэм

щызекъорэ маршруткхэри автобусхэри зыдэшыгъэх чылпэхэр къыридзэштых. Графикир зыукохэрэри, зиоф икъоу зыгъэцакъэхэрэри аш къуигъэшштых.

(*Tikorr.*)

Цыхъэшлэгъунчэ

ПКЫИГЬОХЭМ ШЬУАФЭСАКЬ!

Цыфыбэ зызызэрэугъойхэрэ чылпэхэм, учреждениехэм, къатыбэу эзэт унэхэм ядэкъоялэхэм, транспортим цыхъэшлэгъунчэ пкыигъохэр ашышувьлэгъунхэ шульэкъыш.

Гу зыльшыутэгъэ пкыигъор а чылпэм а ухугъэм щымылынэу щытмэ, шунаэ тешумыдзэу къэшумыгъян. Транспортим аш фэдэу пкыигъо къышыжъуутыгъэмэ, исхэм яемэ шуукэлупч, арэу щымытмэ, водителым макъэ ежугъэу.

Джаш фэдэу адрэ чылпэхэу ышъэхэрэ къышитгъэхэмии цыхъэшлэгъунчэ пкыигъохэр къазыщыжъуутыгъохкэ, полицием шууфытеон фое.

Сыд фэдэ чылпэ щышувьлэгъэхэм, зыщышумыгъэгъупш:

- къэжугъотыгъэр къышэдэшумых ыкы шумыгъэкош;
- амал зэрилэхэ зыер зэхэшшууф;
- ар зышумыгъэзүнэфыкъ, лъэтемтэу полицием макъэ ежугъэу;
- цыхъэшлэгъунчэ пкыигъо къышэрэжъуутыгъэр а чылпэм щыт цыфхэм яжугъаш ыкы лыкытэнхэу яшъуу;
- следствиенэ-оперативнэ купыр къэсыфэ шууеж.

Джыри зэ шуугу къэтэгъэхъы!

Ны-тыхэр! Шъуикъэлэцыкъу хэм яшылэнгъэхээ ыкы япсауныгъэхээ пшэдэгъэхъыжъ шьюхы. Сыд фэдэрэ пкыигъуу (лальмэхъи, тхыльпэ зэхэгъэхъыжъи, джэгуальхъи) щынаагъо зэрэптигъэр сабыхъем агурыжъуутыгъу, ехъ-ежырэу ахэр къаштэхэ зэрэмыхъущтыр зэхжугъяшы.

Адыгэ Республиком хэгъэгү клоц юфхэмкэ и Министерствэ ипресс-кулыкъу.

Тэри тимэфэк! ар!

Краснодар краир зызэхашагъэр ильэс 80 хъугъэ

1937-рэ ильэсэым
Іоныгъом Краснодар
краир, Адыгэ автоном
хэкури игүүсэү, Азо
вэ-Черноморскэ краим
къыхагъэкъыжыгъяа.
Урысыем ишъольыр
шьхъафэу хүгъэ Крас
нодар краим икъэлэ
шьхъаэу агъэнэфэгъа
гъэр Краснодар ары.

Темир-Къохъэпіе Кавказым бәшілгэе дәд адыгәхэр зыңбыл-сзухэрер. Я II-ре Екатеринэ ипачтыхъэгү лъехъанә Урысые империем хы Шуціе Iушъом екүре гъогу иләнүм пае Къырым, Пшызэ шъольырыр ыкIи Къохъэпіе Кавказыр ыштәнхәу фежъегъагь. Ау Йофхэр къэзыгъельзыхъялъещыгъэр а чыгухэм янахъыбәм Тыркуем ифәмә-бжымәшхо зәратырихъэштыгъэр ары. 1774-ре ильесым Къырым хъаным ичыгухэр заштәхә нәүжүм Кючук-Кайнарджийскә зәзәгъыныгъэр зәдашыгъагь. Ащ къызәредидильлытәштыгъәмкіе, Пшызэ шъолъырымрә хы Шуціе Iушъомрә Урысыем щыщ хъунхә фәягъ. Ащ къыштегъажъагьез тәкүл-тәкүлзә а чыгухэр алә къырагъахъэхәу аублагъ, къушхъәчіләс лъепкъхәмрә урысхәмрә язәфүштыкIәхәри нәмыкI хъухәу фежъагъез.

Къинъгъэми, игъорыгъозэ нахъ зэпэблагъэ ахэр хъущтыгъэх. Лъэпкъхэм яфдэхэр, ахэр зэзыгхыхэр лъэнънкъохэр нахъыбэ хъущтыгъэх. Къушъхъэч-Чэсхэмрэ урысхэмрэ Тырку агрессирем зэгъусэхэу пэуучжыгъэх, 1812-рэ ильэсым щылэгъэ Хэгъэгу заом, 1914 — 1918-рэ ильэсхэм щылэгъэ апэрэ дунэе заом ахэлэжжавъгъэх, граждан зэо жъалымылъиррэ алъапсэ зыгъэптигъэзтэвэлсэү юф зыщызэдтшэлэгъэильэсхэр ары. Джы краимрэеспубликэмрэ зэфдэ фитъныгъэхэр зилэхэ шъольнышъхафхэ Урысые Федерации хэтых ыкли хэхъоныгъэ ашь.

Совет хабзэр загъеуцум, Азовэ-Черноморскэ краир зэхашчэльгээ, къэлэ гулчэу илагъэр Ростов-на-Дону. Краснодар краимрэ Адыгэ автоном хэкумрэ ильэсэйбэрэ ащ хэтыгъэх. Ащ къыкэльтыкъогъэ ильэсхэм урысхэр, къэзэкъхэр ыкыи адыгэхэр зэгъусэхэу коллективизациер, репрессиер, гъаблэр ыкыи нэмькыи къинигъохэр зэпачыгъэх. Зэгъусэхэу фашизмэм текуагъэх, я Хэгъэгушхо шъхъафит ашыжыгъ. Къинигъохэр ары тильэпкъхэм язэконошныгъэ лялapse фэхъугъэхэр.

псауныгъэм икъэухъумэнкі, культурэмкі, гъэсэныгъэмкі, мэкъу-мэшымкі язэдэлэжье-ныгъэ зеушъомбъу, къушхъэльэ гъэпсэфыгэу «Лэгъонакъэ» игъэпсыни зэдыхэлажьэх. Бэдзэр зэфыщтыгкіэхэм яльэхъан производствэм ихэхъоныгъекіэ, уасэхэм ягъэнэфэнкіэ, финанс ыкіи хъызмэт ювшIэнхэмкіэ тиекlолakIэхэр зэтэфэнхэм зыфэдгъэсагь.

Шыңаң щыкъюгъэ Олимпиадам ильхэхъани, краимрэ республикэмрэ ошы-дэмшылағъэ зыхэль тхъамыклашоу псыкъиүным кыыхэкъеу къащыхъугъагъэм икъеуххэм ядегъэзыжъын епхыгъе һофтхъабзэхэр зэрахъэхэ зэхъуми къошныгъэ зэфыштыкъеэхэу тазыфагу ильхэм кызыэракымычыгъэр, джыри нахь пытэ зэрэхъугъэхэр нафэ кытфэхъуг. Лъэныкъуитлуми ялъыклохэр хэлажьхэзэ, художественнэ колективхэм концертывбэ зэхашэ. Пышызэ шольтырымрэ Адыгейимрэ зэзыпхыхэрэ лъэмыйджхэр, гьогухэр тэшых. Республикаимрэ краимрэ яобщественность илахьышхо хэль Мыеекъопэ районным ит хулььфыгъэ Свято-Михайловскэ чылысым, Красногвардейскэ районымкэ къуджэу Улапэ, къалэу Краснодар аперэ дунээ заом хэлэжьагъэхэм ясаугъэтхэр къызэрашызэутхыгъэхэм.

Адыгэ Республикаэм и Парламент зэриухэсигээ тетэү адыгэхэмрэ Пшызэ шьольыр щыпсэурэ къэзэкъхэмрэ язэдэлэжъяныгээ-зэгургуыногыгэ и Мафэ ильяс къэс йоныгъом и 5-м хэтэгэунэфыкы. Тиньбжыкыкхэм а хэбзэ шлагъор лъагъэкъуатэ. Культурэмрэ хъызметыимрэ япхыгээ къэгъэльэгъонхэр, адыгэхэмрэ къэзэкъхэмрэ культурэмкі я Мафэхэр зэхащэх, миграционнэ хэбзэгъеуцугъэмкі ювшлэнэ шьольыртумэ зэшшуахыгъэм федеральнэ лъэгаплэм нэсэү осэшу къыфашыгь. Обществен-нэ объединенихэм яассоциацьеу «Экстремизмэмрэ терроризмэмрэ тапэуцужын» зы-

A black and white photograph of a woman in traditional attire, possibly a baker or a participant in a cultural ceremony. She is wearing a dark dress with a patterned shawl or apron over it. She is holding a large, round loaf of bread with both hands, which is heavily decorated with various symbols and patterns. In the background, another person is visible, also in traditional dress, holding a large, light-colored object that looks like a stylized sun or a large flower. The setting appears to be an indoor event or a performance.

зэращищым төгзэгушло. Мы аужырэ ильэсхэм хэгъэгум ишьолтыр пэрытхэм ар ахалтытэ хүгүүтэй. Социальнэ-экономикэ хэхъоныгэмкүй, инвестиционихэмкүй илофхэр зэрэдэгчүхэм кыяхэкүй цыфхэр зычэссынт унэхэм яшынкүй, промышленнэ псөольшыныгэмкүй, туризмэгмкүй, гээпсэфынгэхэм якынзүхүнкүй гэхээгэшүхэр яшынхе елъэкты. Медицинэм ылъэныкьюкүй цыфхэм яфэло-фашлэхэр нахь дэгьоу афагъэцакүй хугуяа, гэсэнгэйм изэн нэу афэтэо! Плэльэ кыыхэм тэлтэгэвээ зээзгыныгэу Пшынэ шьолтырымрэ Адыгейимрэ зэдашыгээр гэцэклагээ хүнныгэмкэ льэнхыкуютуми юфэу ашлэрэм тегъэрэзэ ыкын шьолтыритуми ялпыклохэм ялофшлангэ щилажьхэхэрэм тыкъяджэ кыткэххуяхъэхэрэм яфедэ зыхэлтышт льзэгплаклэм ар нагъэсынэу, шэн-хэбээ дахэхэу тинахыжхэм кытльагъэлэссынжигэхэр нэкум фэдэу къэухыумгээнхэмкэ афэлъэкыицтүрэ зэкэе ашлэнэу.

кіәхэр щысә афәхъунхә фәе.
Нәмыйк! гъунәгъу шъолтырхә-
ми адтылә къошыныгъэ фынты-

**Адыгэ Республика́м ина-
хъяжъхэм я Совет хэтхэу**
Ц. Б. Атажинчын И. П. А-

Н. Е. Алейников, И. П. Аспидов, К. М. Ацумыжь, И. Б. Бжъэдыгъу, М. Б. Бэджан, В. С. Горбатов, Н.

джен, В. С. Горбатов, Н. М. Гүккәл, М. Г. Зайцев, И. А. Къэндаур, А. С. Пренко, Г. И. Смирнов, М.

Хъ. Лылужъу, Г. К. Флоринский, К. М. Хъымыш,
А. И. Хъутыжъ, Ш. Ч. Кіэныб, Я. Хъ. Чыназыр,
П. И. Яхуді.

Хэбзэгъэуцугъэм пэшүеклозэ...

Пхъашэу зыщагъэпшынэхэрэ хъапсэу Адыгейм итым чIэс горэм гъэбыльыгъэкIэ ахьшэ ІёкIагъехъан гухэль яIэу къыхагъэшыгъ.

Щынэгъончъяным иотдел икулыкыуштэхэм хъалсым чэсым кыфагъяхыгъэр зауптъекум, сома мин 30 хүлра ахьшар къягъотыг.

сомэ мин 50 хүрээ ахьцэр кыагытсын.
Бзэджэшлагээ зезихъягэхээм пшъэдэкъяжь
ягъэхъыгъэнэмкээ федералын кулыкъум
и Гъэлорышиланэй Адыгэ Республикаам щылэм
къызэртигъэмкээ, Ямало-Ненецкэ автономийн
хэкум щыщ бзыльфыгъэм къыгъэхъыгъэ
мэ ахэлтигъээ къемланэу дезодорантыр зы-
дэлтигъэм сомэ мини 5 хүурэе банкно-
тих, къындаштаг.

Ахъщэр бзыльфыгъэм гъэбылъыгъэкіэ къыпъэхъыным лъапсэ фэхъугъэр. хэбзэгъэ-

уцуғъэм диштэу а шыкіэр зықымыгъэфедагъэр джы къулыкүшләхәм зәхәфы.

— Шыгуу къэтэгъэкъыжы, хъапсым бгъэхъы мыхъущтхэм ахъщэр зэращишыр, — къеты бзэджэшшагъэ зезыхъагъэхэм пшъэдэкъыжь ягъэхъыгъэнэымкэ федеральнэ къулыкъум и Гъэйорышшаплэу Адыгэ Республикаем щылэм ипресс-къулыкъу.

Ахъщэр хъапсым чэсым икартэ рагъехь-
нэу щыт. Ар зыфэдизыщтыр гъэнэфаязэп.
Хъапсым чэсым ахъщэ фибъехъаным фэш
банкым иреквизитхэр Гъэлорышланлэм исайт
итых.

ХҮПУШЬО ШАПСЫГЪЭ КЫРАТХЫКЫХЭРЭР

Адыгэхэр ячыгу щэпсэух

Ильэс 17-кэ узэкіләбжьэм, хы Шуціэм Іус адыгэхэм ямэфэпч джыри мэхъян зиэ зы мэфэкі кыххагъ. Урысые Правительствэм унашьо зэришыгъэмкэ, чыпілэрыс адыгэхэм тарихъ ыкчи официальнэ статус яэ зэрэхъугъэм даклоу адрэ лъепкъхэм афэдэу шапсыгъехэм зэрэлъепкъеу ямэфэкі хагъэунэфыкын фитыныгъе яэ хүгъэ.

Мэфэкыр игъекотыгъе ухэрэм ялехэх хүгъэ. Краим иобщественне организацеу «Шапсугия» зыфиорэм итхаматэу Шхъэлэхъо Мединэ ыкчи культурэм и Унэ иофышэхэм ягукецкыкэ ильэс къес къудажэм щыпсэухэрэм ыкчи хакъехэм апае культурнэ-мэфэкі тофхахбазхэр рагъеклокх.

— Пшээрьльтеу тиэр ижыре адыгэ лъепкъым икультуре ыкчи идэхагъе къедгэхъынны, джащ фэдэу къудажэм дэсхэм ялешлахъехэм нэуасэ зафэшы.

Гээнэр арых, — elo Шхъэлэхъо Мединэ. Аш нэмийкэ мэфэкымкэ мэхъанашо зэтыхъэрэм ашыщ адыгэ джэгоу ныбжыкэхэм зэхашхэрэр.

Къоджэдэсхэм ар лъашэу яклас ыкчи цыфыбэ аш къыщызэрэугоо.

ческе отдел къыщызэуахыгъ.

Экспонат 50-м ехъоу аш чэльым икыгъэ лашэгэйум ия 20-рэ ильэсхэм тырахыгъэ сурэтхэр, район гээзетэу «Шапсугский большевик» зыфиорэм щыщхэр, зэльашэрэ шапсыгъэ музыканхэм яорэдхэр зытет пластиинкэхэр, адыгэ тхыльхеу ильэс 50-70-м къыкыц оц къыдагъекыгъэхэр, Псышупам щыщ лепэлэсэ ныбжыкыкэ Кобл Фатимэ дышэхэд хэдэкынымкэ илэшлэхъэр ашыгълэгэгүйтых.

Джащ фэдэу къэгъэлэгъоным чыпілэ гъэнэфагъе щаубыты хы Шуціэ шапсыгъехэм яобщественне организацеу «Адыгэ Хасэм» иофшагъехэм, адыгэ культурэм и Гупчэу Псышупэ дэтным ыкчи гээзетэу «Шапсугия» зыфиорэм.

Хүщт Аминэт къызэриуагъэмкэ, тигъэгъазэм ыкчехэм нэс къэгъэлэгъоным тофышэшт.

Анахъ уасэ зиэр къаухъумэзэ...

Тыкъэзыуухъэрэ дунаим исаугъетхэм язытет ыкчи къалэу Шъячэ щылэ объектхэу къагъегъунэхэрэм алъиплэгъэнхэм япхыгъе тофыгъохэм атегушылагъэх Адыгэ Хасэм хэтхэр ыкчи Краснодар краим чыопс къекиуаплэхэр къэхъумэгъэнхэмкэ и Гэлоришаплэ испециалистхэр.

Шапсыгъехэм япарламент щылэгъэ зэлукъэм Адыгэ Хасэм ыкчи экологхэм пшээрьльэу, мурадэу ялехэр зэу зэрэштий къыгъельгъуагъ. Мы лъеныхъомкэ анахъ гумэкыгъоу къеуухъэрэм, ахэр зэрэдэбгъээ зыжынхэх плэкъыщхэм зэлукъэгъум хэлэжагъехэр атегушыагъэх. Зигуу ашыгъехэм ашыщ зэлшашэрэ толпан чынгэу — Чыг-Дах зыцэу Шэ-

халэ дэтным икъеухъумэн. Къэральгъом къуухъумэрэ, зыфэдэ щымыэ тичыопс исаугъетэу ар зэрэштий даклоу, шольлырым ичыпілэрыс адыгэхэм мы чыпілэ мэхъанашо ратэу щизэлокх.

Мэхъан зиэ тофуу зытегушигъагъехэм адаклоу общественности специалистхэм лъелукъэ зыфагъэзэй хышуцэлэхэмкэ зэлукъэм ёыратыжыгъ.

Къэлэцыкыу Ыгъыпіэр зэтырагъэпсихъагъ

Къэлэцыкыу Ыгъыпіэр «Золотой ключик» зыфиоу къудажэу Агуй-Шапсыгъэ дэтным мы аужырэ уахътэм хэлшыкыкэ изытет нахышишум ыльэнхыкыкэ зызэрихъокыгъ.

«Нахъ цыкылхэр зыщаигыре купым ныты комитетэу илэх хэтхэм рэзэнгъе гүшүэхэр ятлохэ тшоигыу зыгъэпсэфыгъо лъэхъаным ныхэм уахътэ къыхагъеки къэлэцыкыу площацкэр шо зэмилэуужыгъохэмкэ зэрэзхагъэ-

лъыгъемкэ. «Тхашьуегъэпсэушо» ятлохы тшоигыу общественне тофышигъе, Адыгэ Хасэм ишацэ игуадзэу Шхъэлэхъо Аскэр ыкчи Къоджэ хасэм хэтхэм. Джащ фэдэу гурьт еджаплэу N 15-м икъелэдеджаклохэм лъашэу тафэрэз», — elo Ыгъыпіэм икъелэпшүх.

Охтэ къэлэцыкыу къыкыц, къоджэдэсхэм яшуагъеки, къэлэцыкыу Ыгъыпіэм нахышишум ыльэнхыкыкэ зэхъокыныгъэшүхэр фэхъуагъэх.

Джэрз медаль Къыхъыгъ

Тайскэ боксымкэ Краснодар краим щыкъогъэ зэнэкъокъум джэрз медаль къыщыдихыгъ Шэхэкэй щыщ спортсмену Тутарыщ Къамболэт.

Шольырым ибэнэкю анахъ лъашхэр зыхэлэжэгъе турнирэу Краснодар щыкыуагъэм ильэс 25-рэ зынбжъ Тутарыщ Къамболэт Псышопэ спорт клубэу «Celivonec Team» зыфиорэм икуп хэтэу зыкъыщигъэлэгъуагъ. Тайскэ боксымкэ дунаим ичемпионэу Аркадий Селивонец ишацэу мы аужырэ ильэсхэм аш зыщегъясэ. Къокыпілэ бэнаклэм тичыпілэгъу ныбжыкыкэ апэрэ ильэсэп зыпилыр, специалистхэм зэралтыгъэлэхэмкэ, къышэчирэм ельытыгъе Шъячэ дэс бэнэкло анахъ дэгүхэм ашыщ.

— Тутарыщ Къамболэт гуэтныгъэшо хэльэу тофыдээшигъэжыре ыкчи зиэлэлэсэнгъе ренэу хэзигъэхъорэ спортсмен лъэш, аш ельытыгъеу чанэу зэнэкъокъухэм закъыщегъэлэгъо, — elo Аркадий Селивонец. — Ильэсэм къыкыц килограмм 71 — 75-рэ къэзьщечхэрэм якуп хэтэу гэхэгъэ дэгүхэр ышыгъе, къэлэ, край ыкчи дунэе зэнэкъокъухэм пчыагъэрэ хагъэунэфыкыре чыпілэхэр къашыдихыгъэх. Ар Кыблэ федеральнэ ыкчи Темир Кавказ федеральнэ шольырхэм ятурнир хэлэжагъ. Блэкигъе зэнэкъокъоу краим щыкыуагъэм Тутарыщын ящэнэрэ чыпілэ къышыдихи, джэрз медаль къифагъэшошагъ, ибэнаклэ бэмэ агу рихыгъ.

— Медаль къэсхыгъеми, Краснодар сывэрэцьбэнагъэм сэ сиғэрэзэжырэп, — elo Къамболэт. — Гукъа нахъ мышэми, икъоу турнирим сывхэхазырыгъэп, тофшэнри тренировкэри игъорыгыу зэдэсхыгъэх, аш физическэу зыгъэхазырыгъэнхэмкэ иягъе къисэкыгъ. Джащ фэдэу пэриохуу къисфэхъуагъэхэм ашыщ сывхэгъой-щай температурэ ин къыскильхъагъеу сывэрбэнагъэр. Джы нахъ дэгьюу зызэрэзгъэхъазырыштим сывылтышт, тапэкэ щылэшт турнирим гүгэлэшүхэр есэпхих.

Скейтбордист ныбжыкы

Tlyaps э иэктрим-площадкэ бэмышэу скейтбордингымкэ ныбжыкыз зэнэкъокъухэр щыкыуагъэх. Мы спорт лъэпкъыр зикласэхэу Tlyaps районым ыкчи Шъячэ щыпсэухэрэ ныбжыкыкэхэр аш хэлэжагъэх.

Щынагэ къэзитырэ спорт лъэпкъым ильэс 13-м къышегъэжагъе ильэс 25-м нэс зынбжъхэу фаехэм зэнэкъоу иягэлэсэнэгъе къышагъэлэгъон амал ялагъ. Ахэм ашыщыгъ Tlyaps щыпсэурэ къэлэ ныбжыкыкэ Чэтэо Денис, «профи» зыфиорэм лъэнхыкыкэ аш ящэнэрэ чыпілэ къифагъэшошагъ.

— Я 9-рэ классым сихъагъ, спортыр шу сэлэгъу. Ыпэкэлэшэлэхэр бэнэнхэмкэ зыгъэсэцтгэгъе, джы мы аужырэ ильэсхэм скейтбордингым сывылэпшагъ. Мыш имызакъоу, дэюдом зыхезгъэтхэн гүхэль сил, — elo Денис.

Денис ятэу Русльян Tlyaps щыщ, янэу Иринэ Шэхэкэй щыпсэурэ Хүщтхэм япхуу.

НЫБЭ Анзор.

Совет хабзэмрэ ныдэлъфыбзэ литературэмрэ якъежъак!

(Загъэпсыгъехэр ильеси 100 мэхъу)

(Къызыкъюкъорэ шышхъяум и 31-м къыдэкъигъэ номерым ит.)

Сызэмийзэшырэ Лэбэ чъэр, псыкъешхъо псынешхъо дах, о уикъежъаплэ сэ спъэтугъэп, ау спъэтугъэ уигъогу зыщуухъирэр. Пышызэ тхъуагъэ уэрихъирэр... Сызыптыкъ, сэльэту сэри псы къеутхуагъэу сзыыхъыщыр, сиғашэ зыщысуюхъыщыр...» Шьори зэрэштулэгъу, лъэпкэ дунаеу ыпэкэ лъыкъотээптырэв къэзигъэльэгъорэ философскэ гупшийэр шуклаеу драматическэу гэпсыгъэ зэфхъысыжъкэ ухыгъэ хуугъэ. М. Пэрэнъкъом, Щ. Кубэм, А. Еутыхым, ахэм апэкэ А. Хъаткъом япроизведениехэр, джы тыкъызыгъущырэ произведенияхэр (зиггуу къэтмышыгъэхери мымакъеу къэнагъех) тштэхэмэ, тхыбзэ зиэ хуугъэхэз поэзием (зэкэ советскэ поэзием) реализмакъиметодологии принципхэр апкэ зэршиуцагъэхэм сыда къеплонлэпн пльэкъыщыр? Народым ищылэкэ-псэукэ зыфэдэ шыпкъягъэр поэзием ыкъи зэхуубытагъэу литературэм къагъэльэгъуагъэп, къагъэльэгъон альэкъинеу щигъигъэп, «революцием зэхъокынгъэу фишыгъэхери игусэхеу щигъенитъэр къэгъэльэгъогъенир» тэ зыфатоштыгъэр, шьори зэрэштулэгъу, нахьыбэрэмкэе къызэрчэлкынгъэр политическэ ыкъи декларативэ зыщихъуожынэу ары (анахъу ар поэзием фэгъэхыгъ). Больше-викхэм япартнерэ къэралыгъомрэ яицэлогическэ романтизмакъе аш уеджэн пльэкъыщыгъе. Щигъенитъэм ишыпкъягъе илэпэ-цыпхэу (литерату-

рэ инхэм — М. Булгаковым, М. Шолоховым, Б. Пастернак, А. Платоновым, Б. Пильняк ыкъи нэмикхэм) ар шуклаекэ нахьбэу ахтэлъагъоштыгъэп лъэхъаныкъем иадыгэ поэзие къыхъщиху къыригъэжъэгъягъэхэм лъапсэу ялагъэр адигэхэм яжэрило-поэтическэ ыкъи пышсээпическэ творчествэ инэшанеу щыт народнэ реализмэ куур ары, ахэм яоплыгъары тхыбзэ зиэ хуугъэхэз поэтихэм ятхыгъэ анахъышухэм ягъогу ыкъи ямэхъенэ шхъялэ нахьыбэрэмкэе къэзигъэнэфагъэхэр. Нартхэу Саусырыкъо, Шэбатныкъо, тарихъ ордхэм къахфэхэрэ лъыхъужхъеу Айдэмыркъан, Хъатх я Къокласэ, ахэм анэмикхэм ачыплэкэе тхыбзэ зиэ хуугъэхэз поэзием джы ипсалэ зыфигъазэштыгъэр Ленинъир, Сталиныр, Совет хабзэр, колхозыр, нэмикхэу къеплон хуумэ, батырыкъэхэр ыкъи непэрэ мафэмкэе анахъ мэхъанэ зиэ хуугъэшагъэхэр арых ыкъи ашкэе «поэтикъжым» ишыкъэ-амалхэр шыпэрытыкъэхэм яэшшохынкэе афикуштыгъэх — ныдэлъфыбзэкэе тхыгъэ лирикэр щигъэзэрэхью идеология гээнэфагъэхэр аш къылкырыкъыгъэ нормативэ-прикладной эстетикъэ яшэхъэ пхашхэм арагъэуцагъэхуу къычэлкыжыгъэх. Ежхэри псэлэ мэкъе ютэгъэмкэ, лозунг жынхэмкэ ыкъи декларациехэмкэ хэбзакъэм фэшнгъпкъеу фэлажъэштыгъэх, «амакъе къызэрхикъе» темэ шхъялэхэр: шхъяфитнгъэр, зэфэдэнгъэр, Ленинъир, Сталиныр, Йошшэнъир, джащ фэдэу, зэрэдунаеу зэхырагъэхыщтыгъэх. Нэмикхэу

хъагъэхэр ары. Профессорэу М. Къуныжъым А. Хъаткъом итворчествэ ехылгэгъэ стаям щысэкэе къыщегъэльягъо иусэхэм къызяджэ нэужым поэтым къеклонгэгъэгэе лыжым аш къыригъэ гүшгээхэр: «Цыфхэм апашихъе сыйшюбэу сшоигъоу сыйшыгъ. Аферым! Дэгъоу зэхэпльхагъэ!» Нэмикхэу къеплон хуумэ, народым зэхильхагъэгэ ордхэм афэдэу дэгъоу зэхкүжье.

Хъаткъо Ахымэд яхэнэрэ зэхашеу цыфхэм илэмкэе гу льтагъ, ямышыкъеу гээпсигэе амалымкэ зэхихыгъе ударнэ ритмическэ мэкъэтхынмэрэ ударнэ-тоническэ мэкъе сатырэмрэ зэманным «ымакъэхэмрэ иритмикэхэмрэ» язехъакхэу зэрэхъущтхэр.

**Сэ сылэжъаку,
О учыраку,
Къаштэ папэу
Непэрэ зымафэм
Машлом утэтэу,
Уатэу къихыгъэр.**

«Щылэкэ-псэукэлем ихуугъэшагъэхэр лъжоу зэхэлхэмэрэ зэмийзэгүнгэхэмрэ къызигурыгъэгъэнхэмкэ ыкъи усэ зэхэлхъянам икултуре джыри нахъ зыкъеэгъээтигъэнхэмкэ джауштэу адыгэ поэзием я 20 — 30-рэ ильесхэм къаклоц гэхъэгъе гээнэфагъэхэр ышыгъэх. А. Хъаткъом, Щ. Кубэм, И. Цэим, М. Пэрэнъкъом, А. Еутыхым, Х. Андырхуаеум яусэ ыкъи поэмэ анахъышуухэр щигъээзэгъэнхэмкэ гэгээхэр, народым ордхъижхэр ыгу нахъ пэблэгъэхэр ыкъи ахэр арых къынхэмкэе икэсагъэхэр, къэхэр штэхэмэ, ахэм ашыщу аш нахъ ыгу рихыштыгъэхэр зэсэжыгъэе народнэ лъыхъужжэ ордхэм яхьыщирхэу зэхаль-

хэхэр ары. Ары шхъяекъе, зэрямыхагъэхуу зэкэри фэшхъяф шыкъеу хуугъэх: зауу къеягъэхэм тэконоигъэр къышыдахи, фашизмэр зызэхакытэ нэужым Сталиным икулт обществэм изэхэшыкъи тэтигъор зэршигъыгъэш ылкъ къыкыкъе щигъэхэзгээхэр. Творчествэр «конфликтынчыэним итеорие» тэтигъор ыбытыгъагъ, хэгъэгум зэкэ ипериодикэ ыкъи мыпериодикэ тедзэнхэм (я 20 — 30-рэ ильесхэм зэрэштыгъэм фэдэу, аш нахъи нахьбэу аклуача рахылгагъэ) жуугъэу къыхаутыгъэхэз декларативнэ, пэ зыхэмьл-зээзэшыжыгъэх усэхэр, поэмэхэр, рассказхэр, повестхэр, драмахэр, ахэм ахэгъэхъожыгъагъэх архитектурэр, музыкэр, живописыр, театрэр. Лъэпкъ литературэхэр (къызэрэбгурьонэу, поэзири!) бэнэнгъэмрэ шуагъэ къэзымыхыре лъыхъонхэмрэ язогууанэ тэхъэгъагъэх. Литературэшхэр зыгорэштэу апэцүжынхэ альэкъыщыгъ, аш адыгэ литературэхэри ары) аш фэдэгээр илгээп. Апэцүжыщыгъэ закъор а лъэхъянам ыкъи къэралыгъом щылэштэгъэ Клуб щэбан ары, блэкыгъэ зэманным адыгэхэм къин-хъазабэу арагъэшчыгъэхэм ыкъи джы большевикхэм апэуцугъэ хабзэм игъом насыпынчэгъэшхуу къяхъуплагъэм яхылгагъэу бэ аш ытхыгъэр. Ар «аш» щигъагъ, М. Пэрэнъкъор, С. Яхуллэр, К. Жанэр, А. Еутыхым ыкъи нэмикхэри «мыш», Сталин ыгъэуцугъэ хабзэм тэтигъор ышигъэхэз ытхыгъэхэм яфэшшуашауу лъэпкъ поэзияхэм ипроизведение пшхъялэхэр тапэкэ штэхэмэ ытхынхэ ытэхээхэм пае лирикъэрэ поэтическэ эпосынмрэ яланрабэм аклочэ амалхэр лъэкъышхо зэрэлэу къэнэгъагъэх.

ЩЭШИЭ Щамсэт.
Филология шэнэгъэхэмкэе доктор, гуманитар уштынхэмкэ АР-м институт ли-тературэмкэ иотдел илаш.

Урысые зэнэкъокъум зыфагъэхъазыры

Инэм гурт еджаплэм ия 8-рэ «В» классым щеджэрэ къэлэ нэбгырэ 18-р пчэдэжынхъэу, зыщеджэрэ еджаплэу N 25-м истиадион къеклонлэх. Къэлэгъаджэхэр ахтэхэу «Президентские состязания» зыфилу Анала щыкъоштым зыфагъэхъазыры.

Урысые зэнэкъокъум иаужырэ уцугъо къыдыхэлъытагъэу УФ-м исубъект 83-мэ къарыкъыщт къэлэеджэхэо минитумхъу къэлэцыкъу гупчэу «Смена» зыфилорэм къеклонлэшт. Урысыеемкэ спорт юфтхъэбзэ анахъ инхэм аш ашыщ. Мы ильесым аш къэлэеджэхэо миллион 11,1-рэ хэлжэхъагъ. Гъатхэм шхъолырхэм къыххэхин уцугъохэр ашыгъагъ. Гурт еджаплэхэм ашыкъогъэ едзьгъохэм Адыгейимкэ нэбгырэ 21576-рэ ахлэхъагъ, муниципальнэ уцугъохэм нэбгырэ 6247-рэ. Къээлэ еджаплэхэмкэ теклоныгъэ къыдэзыхыгъэр Инэм икомандэ ары.

«Зэнэкъокъум шапхъэу пыльхэр къинхэп. Командхэм ахтэхъу щытхэр зы классым исынхэ фэе. Хэлажъэхэрэ зэкэе къэлэеджаклох. Зэнэкъокъум хэхъэх спортынгоборье, эстафетэ къэчэнэр, теоретическэ ыкъи творческэ зэнэкъокъур, — къыуагъ физическэ культурумкэе къэлэгъаджэу Людмила Короленкэм. — Уцугъуишиими, гурт еджаплэхэмкэ, муниципальнэми ыкъи шхъолырхэм тапхырыкъыгъ, джы урысые уцугъо зыфэтгэхъазыры.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу Къэлэшшээ Рустам къызэриулахъэмкэ, Президентскэ зэнэкъокъум гурт еджаплэу N 25-м икэлэеджаклохэр япплэнэрэу клоштых.

— Ильес къэс командакъэ хэлажъэ, — игүшүэ ыкъышхэхъэшты аш. — Апэррапшэу ар зиахъышухэр къэлэеджаклохэм юф азээшилэхэрэ къэлэгъаджэхэр ары. Тренерхэм

яофшэн зэрифэшшуашауу зэрэгэцэлхэгъэр сэльэгъу, къэлэцыкъухэм спортын ылтэнэхъокъэгъэхэе инхэр ашынхэм фагъасэх. Джы зэхэшэн юфыгъохэр арых къэнагъэхэр. Нытыхэм ягукецыкъе хореограф къырагъэблэгъагъ, командэм гэшэгъонэу зыкъигъэлэгъонэу аш ытэсэштых. Зэфэдэ шыгъынхэри къашэфигъэх. Я 8-рэ «В» классым икэлэеджаклохэм дэгъоу зыкъызэрагъэлэгъоштым щэч хэлтээп. Зэнэкъокъум хэлажъэхэрэ ашыщэу Юле къызэриуатэрэмкэ, пчэдэжыгъэ къэс якъэлэгъаджэу Людмила Николаевнаар ахтэхуу къачьхэе, дэпклах, нэмикхэри ашлэх.

— Шыгъынхэу мазэм творческэ зэнэкъокъухэм зафэдьхъазырынену туублагъ. Мынтишхъолырхэм тапхырыкъу, ишэнхабзэхэр, къыышдгэлэгъоштых. Музыкальнэ-художествен нэ къэгъэлэгъонэу пае такыкы 8 нылэп къытатыштыр. Уры-

сые ыкъи адыгэ быракъхэр сцэнэм тэххэу адыгэ къашшо къэтшынэу тэтигъорыгъэх, акробатическэ пирамидэхээ нэужым түхъижыщыт. Мы зэнэкъокъур анахъ къинеу тэтигъэлэхъэхэм ашыщын фэе, — elo Юле.

«Президентские состязания» зыфилорэм зэнэкъокъур йоныгъом и 4-м аублэныш, и 23-м аухышт. А уахьтэм къыклоц зэнэкъокъум хэлажъэхэрэ зэкэе къэлэцыкъу гупчэу «Смена» зыфилорэм щеджэштых ыкъи щизэнэкъокъущтых. Юф-

тхъабзэм къыдыхэлъытагъэу олимпийскэ чемпионхэм, спортсмен цэрилохэм къэлэеджаклохэр аlyk'эштых, спорт лъэнъкъо зэфшхъафхэмкэ мастер-классхэр къафагъэлэгъоштых. Къэлэгъаджэхэр Иэнэ хураахэм ахэлэхъэштых, инновационнэ проектхэм, физическэ культурумкэ ыкъи спортымкэ гэсэнгъээ программхэм нэуасэ афаашыштых.

**Зыгъэхъазырыгъэр
ДЕЛЭКЬО Аннет.**

